

Familjerådgivningen

- Räddar relationer
- Förbättrar folkhälsan
- Ger stöd i föräldraskap
- Kostnadseffektiva möten i livets vägskäl

Årsberättelse
2009

UPPDRAGET

Jönköpings läns 13 kommuner har givit Familjerådgivarna i Småland AB uppdraget att bedriva den kommunala familjerådgivningen. Vi har nu arbetet två år på detta avtal som löper fr.o.m. 080101 t.o.m. 121231 med möjlighet till två års förlängning. Kommunernas uppdrag till oss stäms av med en värderingsgrupp som består av kommunrepresentanter och Karin Westling, länsamordnare för Kommuner i Samverkan.

Utanför Jönköpings län har Ydre kommun också givit oss uppdrag att bedriva den kommunala familjerådgivningen. Invånarna i Ydre vänder sig huvudsakligen till mottagningarna i Tranås eller Eksjö.

LAGSTIFTNING

Författningsreglering i form av bestämmelser om kommunernas familjerådgivning finns i Socialtjänstlagen (2001:453) 5 kap. 3 §, 8 kap. 2 § första stycket, 14 kap. 1 § tredje stycket samt 15 kap. 2 §.

”Kommunerna skall sörja för att familjerådgivning genom kommunens försorg eller annars genom lämplig yrkesmässig rådgivare kan erbjudas den som begär det. Med familjerådgivning avses i denna lag en verksamhet som består av samtal med syfte att bearbeta samlevnadskonflikter i parförhållanden och familjer.” (5 kap.)

”För familjerådgivning får kommunerna ta ut skäliga avgifter enligt grunder som kommunen bestämmer. Avgifterna får dock inte överstiga kommunernas självkostnader” (8 kap.)

”De som är verksamma inom familjerådgivning är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om att ett barn utnyttjas sexuellt eller misshandlas i hemmet” (14 kap.)

”Den som är eller har varit verksam inom familjerådgivning får inte obehörigen röja en uppgift som en enskild har lämnat i förtroende eller som inhämtats i samband med rådgivning.” (15 kap.)

ORGANISATION

Familjerådgivarna i Småland har nio ordinarie medarbetare. Alla ordinarie medarbetare är familjerådgivare. Styrelsen har bestått av samtliga delägare: Jan Berggren, Christina Fabiansson, Karin Hansson, Peter Levin, Margareta Teke och Ell-Marie Wärmegård samt Peter Billfeldt som extern styrelseledamot. Jan Berggren har varit styrelseordförande och Karin Hansson har varit VD. Därutöver har vi haft två anställda medarbetare Eva Järvung och Kent Eklöv. Under 2009 har vi rekryterat en ny medarbetare; Elisabeth Staberg, auktoriserad socionom och har tidigare arbetat som skolkurator.

Jönköpings län har ca 335 000 invånare. Sammanlagt ca fem heltidstjänster har använts till familjerådgivningen inklusive administration och arbetsledning.

På huvudarbetsplatsen i Jönköping träffas hela gruppen regelbundet för samordning, metodutveckling och handledning m.m. Där äger också den huvudsakliga administrationen rum, samt styrelsemöten.

Vi har mottagningar på följande platser:

JÖNKÖPING	Västra Storgatan 1, 553 15 JÖNKÖPING tel. 036 – 71 16 05 (post sänds hit)
EKSJÖ	Norra Storgatan 22 B, tel. 0381 - 365 53
VETLANDA	Lasarettsgatan 7, tel. 0383 - 120 37
NÄSSJÖ	Södergatan 1, tel. 0380 - 753 70
TRANÅS	Tingsvägen 3, tidsbeställning via Jönköping
VÄRNAMO	Storgatan 51, tel. 0370 - 466 17
GISLAVED	Vårdcentralen, tel. 0371 - 841 28

Familjerådgivartid är fördelad på de olika mottagningarna så att det i stort ska stämma med antalet invånare. De olika mottagningarna får i viss mån varierade resurser över året för att möta ojämnheter i efterfrågan. Vi är alla beredda att arbeta på mer än ett ställe.

SERVICE

Klienterna når oss för tidsbeställning och rådfrågning på våra telefontider. I Jönköping finns en fast telefontid en timme dagligen på vardagar. Familjerådgivare på övriga mottagningar nås på tider som anges av telefonsvarare. Klienterna kan via telefonsvararen be att få bli uppringda. Vi kan också nås via e-post och vår hemsida www.familjeradgivarna.se. Klienterna bör få kontakt med en familjerådgivare inom ett dygn (vardagar) om de utnyttjar möjligheten att bli uppringda.

De flesta klienter har kunnat erbjudas ett första besök inom två veckor och i akuta lägen även snabbare. Vi tar emot på tider som passar klienten så långt det är möjligt. Vi tar även emot på kvällstid. Klienterna väljer vilken mottagning de vill söka. Ingen i länet har längre än fem mil till närmaste mottagning. Hembesök kan erbjudas vid speciella behov.

Klienterna betalar 200:- per samtal i alla kommuner utom Habo där priset är 150:- och Ydre där priset är 100:-. De klienter som har svårt att betala erhåller avgiftsbefrielse.

ORDINARIE PERSONAL

Jan Berggren (tel. 0705 - 437758) är auktoriserad familjerådgivare, socionom, leg. familjeterapeut, handledarutbildad i psykosocialt arbete samt familjeterapi. Tjänstgör i Gislaved.

Kent Eklöv (tel. 0768 - 296796) är socionom, fortbildad i behandlingssamtal och handledarutbildad. Tjänstgör i Jönköping och Gislaved

Christina Fabiansson (tel. 0703 - 019419) är auktoriserad familjerådgivare, socionom, har steg 1 i psykoterapiutbildning och är sexologiutbildad. Tjänstgör i Jönköping och Eksjö.

Karin Hansson (tel. 0730 - 519388) är auktoriserad familjerådgivare, leg. psykolog, sexologiutbildad och utbildad i kognitiv terapi. Tjänstgör i Jönköping och Nässjö.

Eva Järvung (tel. 0768 – 054922) är auktoriserad familjerådgivare, socionom, legitimerad psykoterapeut och är sexologiutbildad. Tjänstgör i Jönköping och Tranås.

Peter Levin (tel. 0702 - 490368) är på väg att bli auktoriserad familjerådgivare, beteendevetare, certifierad Marte meo-terapeut och har steg 1 i psykoterapiutbildning. Tjänstgör i Jönköping och Vetlanda.

Margareta Teke (tel. 0705 - 827791) är auktoriserad familjerådgivare, socionom, magister i socialt arbete, leg. familjeterapeut, och handledarutbildad. Tjänstgör i Värnamo.

Ell-Marie Wärmegård (tel. 0702 - 313428) är auktoriserad familjerådgivare, socialpedagog, och leg. familjeterapeut. Tjänstgör i Värnamo.

Elisabeth Staberg (tel. 0735 – 861966) är auktoriserad socionom, utbildad i krishantering, kognitiv och lösningsinriktad metod. Tjänstgör i Värnamo och Gislaved.

Alla medarbetare har lång yrkeserfarenhet inom området familj och behandling.

PERSONALENS FORTBILDNING OCH HANDLEDNING UNDER 2008

- Hela gruppen deltog i Kfr´s, Föreningen för Sveriges Kommunala Familjerådgivare, studiedagar för familjerådgivare på Säröhus i Göteborg under temat ”Jämställdhet i behandlingsrummet”.
- Hela gruppen har genomfört en andra handledningsdag i DBT, Dialektisk Beteendeterapi, och fokus på parbehandling med leg. psykoterapeut Elisabeth Malmqvist.
- Christina, Peter, Kent, Karin, Eva och Elisabeth har deltagit i en fyradagars utbildning med Ell-Marie Wärmegård i MI - Motiverande Samtal.
- Karin, Christina och Eva har deltagit i nätverksmöten för sexologer.
- Karin, Christina och Eva har deltagit i ”Världskongressen för Sexuell Hälsa” i Göteborg.
- Peter har deltagit i handledning för Marte meo behandlare.
- Peter och Kent har deltagit i nätverk för manliga familjerådgivare på Visingsö.
- Ell-Marie och Peter har deltagit i nätverksmöten för personer som arbetar med adoptioner och adopterade barn.
- Alla medarbetare har regelbundet avsatt tid för metodfrågor och kollegiehandledning
- Under benämningen ”Fredagsuniversitetet” träffar vi familjeterapeuter från andra verksamheter för att ömsesidigt handleda varandra i familjeterapi. Vi har genomfört detta vid sex heldagar varav två med speciella teman – dels ”Hur uppmärksammar vi barnens behov i Familjerådgivningen” och dels ”Hur kan vi bättre möta människor från andra kulturer”.
- Kent har fått introduktionshandledning av Christina och Elisabeth har fått introduktionshandledning av Margareta.
- Christina, Ell-Marie, Elisabeth och Karin har slutfört handledarutbildningar om vardera 45 poäng.
- Christina har deltagit i en utbildningsdag om medarbetarsamtal på KFS – Kommunala Företagens Samorganisation.
- Ell-Marie har påbörjat utbildning i Kognitiv Beteendeterapi, KBT – Inlärningspsykologi och beteendeterapi för legitimerade psykoterapeuter, 15 poäng.

STATISTIK FRÅN SOCIALSTYRELSEN

Antal ärenden och antal genomförda samtal framgår av socialstyrelsen statistik för rikets samtliga kommuner (avser 2008). Ett intressant jämförelsetal är antal samtal per nytt ärende under året. Så här ser dessa siffror ut fördelat på län (siffran inom parentes avser 2007).

Stockholm län	3,8 (3,6)
Uppsala län	4,2 (4,0)
Södermanlands län	3,6 (3,7)
Östergötlands län	4,5 (4,4)
Jönköpings län	3,1 (3,0)
Kronobergs län	3,6 (3,7)
Kalmar län	---- (3,5)

Gotlands län	4,0 (4,0)
Blekinge län	4,5 (4,7)
Skåne län	4,6 (4,4)
Hallands län	4,6 (4,3)
Västra Götalands län	4,8 (4,6)
Värmlands län	5,0 (4,5)
Örebro län	5,8 (5,6)
Västmanlands län	4,7 (5,5)
Dalarnas län	4,6 (4,6)
Gävleborgs län	4,5 (4,6)
Västernorrlands län	4,7 (4,6)
Jämtlands län	4,4 (4,4)
Västerbottens län	4,7 (4,8)
Norrbottens län	4,1 (4,0)
Riket	4,3 (4,3)

Enligt detta jämförelsetal ligger vi lägst i landet.

BEHANDLINGSARBETE

Av bilaga framgår hur många familjer vi haft kontakt med (summa ärenden) och hur många samtal vi genomfört. Samtalen finns också omräknade i behandlingstimmar där ett enskilt samtal räknas som en behandlingstimme och ett par- eller familjesamtal som två behandlingstimmar. Vår maximerade volym och vår ersättning bygger på antal behandlingstimmar som är 4000. Under året har vi begärt ytterligare behandlingstimmar av de förhandlade 400 överskjutande timmarna enligt vårt avtal. Utöver de 4000 timmarna fick vi ytterligare 200 efter överläggning med värderingsgruppen. Detta visade sig inte räcka fullt ut som vi trott. I december månad blev vi tvungna att, efter samråd med värderingsgruppen, sluta boka in nybesök och istället föra över dessa till nästa år.

Antalet nya ärenden har minskat något från 787 till 772. Totala antalet familjer vi träffat (nya ärenden plus de som överfördes från föregående år) har minskat tydligt från 985 till 910. Detta förklaras dels av att vi haft 149 färre behandlingstimmar i år jämfört med 2008 och dels av att vi i slutet av året blev tvungna att skjuta över nybesök till nästa år. Totala antalet behandlingstimmar är 4200 (2008 var siffran 4349). De ordinarie 4000 timmarna såg länge ut att räcka men antalet nya ärenden ökade markant de sista tre månaderna på året. Utifrån en jämförelse mellan antal nya ärenden och antal behandlingstimmar har Aneby, Gislaved, Habo och Jönköping tydligt minskat medan Tranås och Vaggeryd tydligt ökat. Övriga kommuner är på ungefär likartad nivå som tidigare år. Det är ofta svårt att se tydliga trender eftersom tillströmningen av antalet ärenden inte alltid motsvaras i antalet behandlingstimmar.

Nästan alla klienter har tagit kontakt på eget initiativ. 72 % var mellan 30 och 50 år. Ca 80 % av de sökande hade hemmavarande barn, umgängesbarn eller väntade barn. Av resterande ca 20 % hade en stor andel barn som studerande i eftergymnasial utbildning och vuxna barn. Knappt hälften av paren var gifta, drygt en fjärdedel sambo, resterande särbo separerade eller ensamstående. Ca 1 370 barn under 18 år lever i familjer som under året haft kontakt med vår familjerådgivning. Andelen personer födda i annat land som haft kontakt med oss har varit 9 % vilket är samma som föregående år.

Antal samtal per nytt ärende har varit i genomsnitt 3,1 (siffran för 2008 var 3,1)

Andelen avgiftsbefriade samtal har varit strax under 10 %. Vi har haft kontakt med sex familjer som krävt tolkmedverkan. Vi har därutöver genomfört samtal på engelska med ett tiotal familjer.

Andelen sena återbud i pågående ärenden har varit ca 5,5 % av antalet inbokade samtal. Därutöver har 21 % av nyanmälningar lämnat återbud till det första besöket. Detta är en del av verksamheten som vi bedömer inte går att påverka i någon påtaglig utsträckning. Vi arbetar huvudsakligen med barnfamiljer i kris och sjukdom är en vanlig orsak till återbud. Vi får ingen ersättning från kommunerna vid återbud.

En hel del par söker oss för att få stöd i sitt föräldraskap. Par som är i kris behöver stöd för att hantera barnen, särskilt när separation är aktuell. Ibland är föräldraskapet huvudproblemet och det kan handla om allt från svårigheter med tonårsbarn och styvfamiljens svårigheter till grav problematik som sexuella övergrepp och misshandel.

UTÅTRIKTAT ARBETE

Lokalradion, flera av länets tidningar och rikstäckande tidningar har intervjuat oss vid ett flertal tillfällen kring frågor som rör par- och familjerelationer.

Vi har haft kontakt för att främja samarbete med närliggande verksamheter som familjerätt, socialtjänst, barnpsykiatri, ungdomsmottagningar.

Vi har följt upp kontakten med nätverken ”Barndialogen” och ”Barntåget” för att undersöka former för samverkan.

Kent har träffat personalen på Familjecentral Väster i Jönköping för att informera om familjerådgivningens verksamhet och möjligheter att samverka.

Christina har träffat landstingskuratorer för att informera om Familjerådgivningens verksamhet.

Kent har deltagit i en träff på Svenska Kyrkan i Norrahammar för att informera om Familjerådgivningens verksamhet.

Vi har haft kontakt med familjerådgivare i olika delar av landet för att dela med oss av erfarenheter kring upphandlingsprocessen och att driva Familjerådgivning på entreprenad.

Flera medarbetare har utanför kommunuppdraget anlitas för uppdrag i personalfrågor och andra psykosociala insatser. Ett exempel är föräldrastöd till klienter inom kriminalvårdens frivård. Ett annat exempel är handledning till familjehemsföräldrar.

Vi har träffat politiker och tjänstemän i olika kommuner, bl.a. Nässjö och Vetlanda för att informera om Familjerådgivningens verksamhet.

ADOPTIONSUTBILDNING

Enligt 6 kap. 12 § lag om ändring i socialtjänstlagen, skall par som vill adoptera ha deltagit i av kommunerna anvisad föräldrautbildning inför adoption.

Länets kommuner har beslutat hänvisa blivande adoptivföräldrar till utbildning anordnad av Familjerådgivarna i Småland. Utbildningen genomförs enligt riktlinjer från MIA,

Myndigheten för adoptionsfrågor. Den har under året genomförts 10 gånger och ca 50 personer har deltagit. Utbildningen bekostas av deltagarna själva. Peter Levin och Ell-Marie Wärmegård har varit utbildningsledare.

HEMSIDA - www.familjeradgivarna.se

Vår hemsida informerar om vår verksamhet, hur vi kan nås, vilka vi är, vilken utbildning vi har, vem som arbetar var, vad det innebär att gå i samtal m.m. Allt fler klienter utnyttjar denna möjlighet att kunna välja vem de vill vända sig till samt ta reda på vad de kan vänta sig av familjerådgivningen.

På hemsidan sammanfattar vi intressant information och forskning som handlar om barn och familj. Här finns också tips om litteratur som behandlar familjerelationer.

KVALITETSARBETE

Vi fullföljer och utvecklar vårt kvalitetsarbete i enlighet med den strukturerade modell vi själva skapat. Via statistik, information från klienter och andra vårdgivare, personalens årliga genomgång av ett antal frågeställningar mm skapar vi en bild av hur väl vi når de mål vi satt upp och vad vi kan utveckla och förbättra.

Familjerådgivning är en verksamhet som i stor utsträckning tar emot familjer i kris. Det är en viktig kvalitetsaspekt att kunna ta emot snabbt. Under året har vi mestadels kunnat ta emot inom två veckor och ge tid för återbesök utifrån klienternas behov.

I maj kunde vi redovisa den vetenskapligt utformade studie vi genomfört för att mäta vilken effekt samtalen på vår familjerådgivning har för våra klienter. Resultaten visar, i likhet med Ann-Marie Lundblads doktorsavhandling, att familjerådgivning ger goda resultat med relativt liten insats. Den tydligaste skillnaden mellan före och efter behandling är minskning av kritiska anmärkningar och ökad närhet paret emellan. Resultaten presenterades på Kfr's studiedagar i Göteborg. Rapporten finns att läsa i sin helhet på föreningens hemsida www.kfr.nu.

Vi fullföljer det mera långsiktiga arbetet med nöjdhetsenkäter i alla ärenden som avslutas. Enkäten är enkel att administrera och ger ett snabbt mått på klienternas nöjdhet med å ena sidan samtalen med familjerådgivaren och å andra sidan tillvaron i familjen.

ÅRET SOM GÅTT

2009 blev ett innehållsrikt år med många olika delprojekt. Redan i början av året gick startskottet för en omorganisation av företaget så att vi bättre ska kunna möta framtiden. Under året har vi också startat ett omfattande arbete med att göra våra hemsidor ännu bättre. Vi räknar med att gå i land med detta projekt under våren 2010.

Vi har de senaste åren på olika sätt blivit påmind om vikten av att vi som yrkeskår har en stark förening, Kfr - Föreningen Sveriges Kommunala Familjerådgivare, som verkar för familjerådgivningens kvalitet och samlar medlemmarna till fortbildning och utbyte av erfarenheter. Därför är vi glada över att vår styrelseordförande Jan Berggren blivit invald i föreningens styrelse.

Vår förening Kfr har i samarbete med Socialstyrelsen initierat en kunskapsutveckling i arbetet med våld i parrelationen under våren 2009. Under tre månader registrerade vi alla

våldsärenden inom vår verksamhet enligt en utarbetad modell. Resultaten kommer att ligga till grund för metod- och utvecklingsarbete inom detta område och första presentationen sker i mars 2010 och finns då att läsa på hemsidan www.kfr.nu .

I februari flyttade vår filialmottagning i Nässjö ihop med Familjecentralen. En lång process mellan kommun och landsting ledde fram till denna lösning. Vi har ännu inte helt och fullt utvärderat resultatet. En nackdel kan vi redan se för de klienter som önskar att komma till en mer avskild verksamhet i enlighet med vårt policydokument. För dessa klienter finns alltid möjligheten att besöka någon annan mottagning med större avskildhet.

FAMILJERÅDGIVNING I FRAMTIDEN

Samtalet om hur familjerådgivningen ska se ut i framtiden är av yttersta vikt. Det är önskvärt att familjerådgivningen kan behålla sig särprägel bland andra behandlande verksamheter inom offentlig verksamhet. De kvalitetsmått som tas upp är bl.a. hög tillgänglighet, korta väntetider, att arbetet bedrivs utifrån vetenskap och beprövad praxis, öppenhet och mångfald samt kontinuitet i verksamheten med en sammanhållen grupp familjerådgivare.

Att arbetet bedrivs i en sammanhållen verksamhet är av stor prioritet i dessa tider då det blir allt vanligare att kommunerna i landet upphandlar familjerådgivning. Motivet för att låta olika vårdgivare konkurrera om uppdraget är att det ska bli både billigare och bättre. Risken med många aktörer är att verksamheten blir snuttifierad och består av ett antal samtal och inte en verksamhet. Sedan 1996 har familjerådgivningen i Jönköpings län bedrivits på entreprenad. Alla 13 kommuner valde att gemensamt upphandla familjerådgivning. Vår uppfattning är att det fungerat mycket bra att i ett personalägt företag bedriva familjerådgivning som uppdrag åt kommunerna.

Jönköping 20100210

Karin Hansson
Familjerådgivare/VD

Behandlingsarbetets omfattning 2009

Samtliga ärenden inklusive 6 Ydre ärenden

Ärenden	2007	2008	2009
Nyanmälningar	915	957	955
Återbud/uteblivna	159	167	183
Nya ärenden	756	790	772
Överförda från tidigare år	211	195	138
Summa	967	985	910
Avslutade ärenden	772	814	746
Pågående ärenden	195	171	164
Summa	967	985	910
Samtal	2296	2440	2391
Inplanerade (dvs inkl återbud)	2753	2926	2886
Behandlingstyp			
Engångsärenden	27%	24%	23%
Korttidsärenden 2-4	47%	49%	50%
Korttidsärenden 5-8	18%	18%	20%
Långtidsärenden >9	7%	9%	7%
Behandlingsarbetets innehåll			
Kartläggande/klargörande samtal	18%	18%	18%
Reparationsarbete i parrelationen	48%	51%	50%
Separationsarbete i parrelationen	17%	16%	16%
Redan separerade med vårdnads- och umgängesfrågor	5%	4%	3%
Övriga problem i parrelation	2%	3%	4%
Problem i andra relationer	10%	8%	9%
Samtal och genomströmning			
Med par	71%	74%	77%
Med man	7%	9%	7%
Med kvinna	18%	15%	14%
Med familj	3%	2%	1%
Med barn	1%		1%

Kommun	Nya ärenden			Behandlingstimmar		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Aneby	17	12	10	77	74	64
Eksjö	35	30	26	183	167	217
Gislaved	71	74	63	337	429	393
Gnosjö	16	16	19	74	104	91
Habo	28	33	29	166	194	176
Jönköping	293	342	316	1594	1805	1655
Mullsjö	19	16	17	76	98	79
Nässjö	60	79	74	371	386	416
Sävsjö	14	21	14	44	96	106
Tranås	35	28	42	218	172	225
Vaggeryd	21	11	26	159	76	101
Vetlanda	45	47	48	182	234	260
Värnamo	97	78	88	495	514	417
Summa	751	787	772	3976	4349	4200
Ydre	5	3	6	39	28	39